

PATVIRTINTA

Vilniaus lopšelio-darželio „Boružėlė“
direktoriaus

2024 m. gruodžio 5 d.

įsakymu Nr. V - 57

VILNIAUS LOPŠELIS-DARŽELIS „BORUŽĖLĖ“

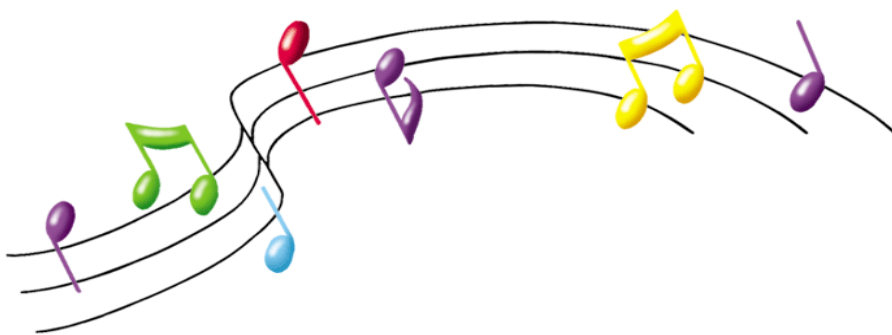
MUZIKINIO UGDYMO(SI) PROGRAMA

„Skambantys taškeliai“

Vilnius, 2024

Ankstyvasis muzikinis ugdymas (nuo 0 iki 3 metų)

Ankstyvuojų vaikystės periodu muzika tampa ne tik sensorinio lavinimo, bet ir emocinės raiškos priemone. Vaikai intuityviai reaguoja į muziką, ją tyrinėja, imituoja ir naudoja kaip būdą išreikšti emocijas, kurti ryšį su aplinka bei ugdyti socialinius gebėjimus.

Ugdymo(si) tikslai:

- skatinti vaiko natūralų domėjimąsi muzika ir garsais;
- ugdyti gebėjimą atpažinti ir imituoti aplinkos garsus;
- plėtoti ritminius ir melodinius įgūdžius per dainavimą ir skandavimą;
- sukurti emocinį ryšį su muzika per žaidimus, lopšines, judesius ir kt. būdus;
- skatinti muzikinę komunikaciją tarp vaikų ir suaugusiųjų, ugdant kalbos ir garsų suvokimo gebėjimus;
- lavinti emocinę raišką per muziką, judesį ir improvizaciją;
- skatinti kūrybiškumą per spontanišką ritmavimą, dainavimą ir muzikinių instrumentų tyrinėjimą.

Veiklos ir metodai:

Muzika, judesys:

- **Emocinis atsakas į muziką** – vaikai klausydami muzikos spontaniškai reaguoja: šypsosi, ploja, trepsi, linguoja, demonstruoja džiaugsmą per balso intonacijas ir kūno judesius.
- **Melodijų ir ritmų imitacija** – vaikai dainuoja 2–4 garsų daineles, palydėdami jas gestais ir judesiais.

- **Muzikiniai judesių žaidimai** – kartu su mokytoju vaikai žaidžia muzikinius žaidimus, jų tekstą imituoja rankų ir kūno judesiais (žingsniuoja, bėga, apsisuka).
- **Sensorinė muzikos patirtis** – klausosi įvairių muzikos kūrinių, kurie skatina reakcijas ir emocinį ryšį su muzika.
- **Kūno perkusija** – ritmiškas plojimas, trepsėjimas, tūpčiojimas ugdo koordinaciją, ritmo pojūtį ir sąmoningą judėjimą.

Instrumentų tyrinėjimas ir improvizacija:

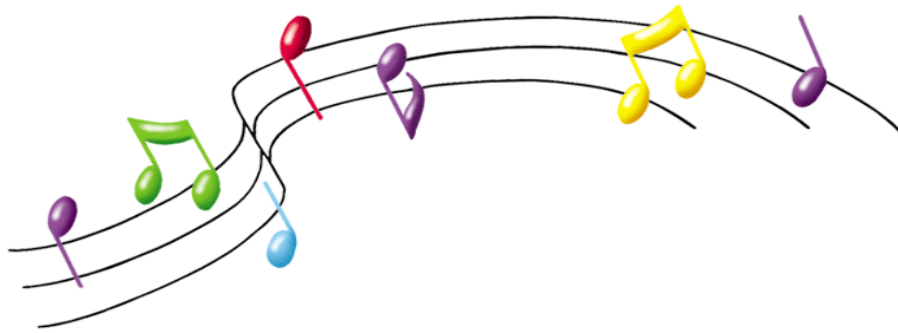
- **Ritminių instrumentų tyrinėjimas** – vaikai apžiūrinėja, tyrinėja ritminius muzikos instrumentus (ar „skambančius“ aplinkos objektus) ir jais ritmiškai groja kartu su mokytoju.
- **Kūrybinis muzikos komponavimas** – spontaniškai kuria ritmines ir melodines struktūras, naudodami vaikiškus muzikos instrumentus ar aplinkos objektus.
- **Dainavimas vieno aukščio tonu** – kuria savitus žodžius, improvizuoja ritmuodami instrumentais ar kasdieniais daiktais.

Žaidinimai, vaidyba:

- **Emocijų ir jausmų išraiška per judesius** – mėgdžioja muzikos garsus, intonacijas, parodytus veiksmus, išreiškia norus ir jausmus per gestus (pamojuoja, apkabina).
- **Muzikiniai žaidimai** – dalyvauja sūpavimo, kykavimo, jodinimo, kutenimo, pirštukų žaidimuose, ugdant muzikos ir judesių sąsajas.
- **Muzikos integracija su vaidybine raiška** – vaikai improvizuoja, kuria paprastus pasakojimus per ritmą ir melodiją, lavina savo gebėjimą išreikšti emocijas.

Ikmokyklinis muzikinis ugdymas (4–5 metų)

Ikmokyklinio amžiaus vaikams muzikinis ugdymas(is) tampa vis sąmoningesnis – jie ne tik tyrinėja muzikos pasaulį, bet ir pradeda suprasti jo struktūrą, ritmą, melodines sekas bei sąsają su judesiu. Šiame etape muzika tampa aktyvia ugdymo(si) dalimi, lavinančia klausymo, dainavimo, ritmikos ir kūrybinio mąstymo įgūdžius.

Ugdymo(si) tikslai:

- lavinti vokalinę raišką ir kvėpavimo techniką;
- skatinti saviraišką per spontanišką muzikinę kūrybą („arioso“ dainavimas);
- ugdyti gebėjimą klausytis ir analizuoti muzikinį kūrinį;
- formuoti pirmuosius muzikos suvokimo ir atlikimo įgūdžius;
- skatinti motorikos ir judesių derinimą su muzika;
- ugdyti socialinius įgūdžius per grupinį muzikavimą ir šokį.

Veiklos ir metodai:

Dainavimas ir muzikinė raiška:

- **Dainavimas grupėje** – kartu su kitais vaikai atlieka trumpas, aiškaus ritmo, siauro diapazono, laipsniškos melodinės slinkties autorines ir liaudies dainas, pritaikytas jų balsui.
- **Vokalinis tyrinėjimas** – eksperimentuoja su balso galimybėmis: dainuoja garsiai, tyliai, aukštai, žemai, greitai ir lėtai.
- **Dainavimas su ritminiais judesiais** – dainuojant atliekami ritminiai judesiai (plojimas, trepsėjimas, pasisukimai, siūbavimai).

- **Dialoginis dainavimas** – vaikai dainuoja vienbalses, dialoginio pobūdžio dainas, lavindami ritminį ir melodinį pojūtį bei artikuliaciją.

Ritminiai ir koordinacijos lavinimo pratimai:

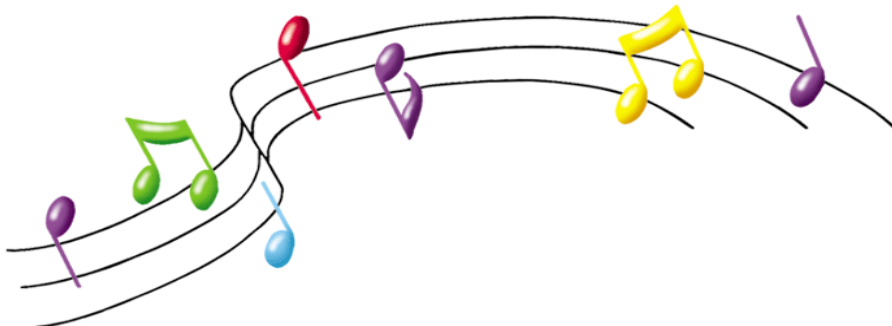
- **Muzikiniai žaidimai** – žaidžia įvairių tautų muzikinius žaidimus, atlikdami paprastus judesius: eina, bėga rateliu, ploja, mojuoja, sukasi po vieną ir už parankių.
- **Ritminiai pratimai** – skanduoja, ploja, trepsi, stuksendami improvizuoja ritmus ir melodinius motyvus savo vardui ar žodžiams.
- **Šokio integracija** – mokosi šokti sukamuosius ratelius, paprastų žingsnių autorinius ir penkių-šešių natūralių judesių šokius.
- **Improvizuotas šokis** – kuria spontaniškus judesius, išreišdamas gamtos reiškinius, gyvūnus ar kt.

Instrumentų tyrinėjimas ir muzikinė improvizacija

- **Garso išgavimo tyrinėjimas** – vaikai eksperimentuoja su garsais kūno perkusijos, gamtos garsų ir įvairių muzikos instrumentų pagalba, ritmiškai pritardami suaugusiojo grojimui.
- **Muzikinė improvizacija** – spontaniškai kuria ritmus ir melodijas ketureiliams, mįslėms, patarlėms, panaudodami balsą ir vaikiškus muzikos instrumentus.
- **Instrumentų tembrų atpažinimas** – susipažįsta su instrumentų (smuiko, būgno, dūdelės, varpelio) tembrais, girdėtais kūriniais.
- **Muzikinė interpretacija** – balsu, judesiais, pasirinktu muzikos instrumentu spontaniškai improvizuoja, pritardamas klausomam vokalinės ar instrumentinės muzikos kūriniai.

Priešmokyklinis muzikinis ugdymas (6–7 metai)

Priešmokyklinio muzikinio ugdymo(si) metu vaikai įgyja dar gilesnį muzikinį supratimą, aktyviai lavina muzikinius gebėjimus, mokosi analizuoti garsų struktūrą ir reiškia save per improvizaciją bei kūrybinį muzikos komponavimą. Jie plečia repertuarą, ugdo estetinį suvokimą, mokosi vertinti muziką ir atrasti savo asmeninį muzikavimo stilių.

Ugdymo(si) tikslai:

- padėti vaikams suvokti muzikos struktūrą: ritmą, melodiją, tonaciją;
- lavinti gebėjimą atpažinti melodijos slinktį, ritmą, tonacijos centrą;
- skatinti muzikinę saviraišką per improvizaciją ir komponavimą;
- ugdyti muzikos klausymo gebėjimus ir estetinį supratimą;
- lavinti motorinius ir vokalius gebėjimus per muzikos atlikimą;
- skatinti muzikos vertinimą ir asmeninio stiliaus formavimąsi.

Veiklos ir metodai:

Muzikinė analizė ir interpretacija

- **Kūrybinė reakcija į muziką** – vaikai klausosi įvairaus stiliaus ir žanrų muzikos kūrinių, spontaniškai perteikdami kilusius įspūdžius spalvomis ar piešiniais.
- **Muzikinė diferenciacija** – tyrinėja muzikos, triukšmo ir tylos panašumus ir skirtumus, suvokia jų reikšmę garso pasaulyje.
- **Emocinio pobūdžio analizė** – įvardija kūrinio nuotaiką, tempą, dinamiką ir atskiria kai kuriuos instrumentus.

Vokalinis lavinimas

- **Sudėtingesnės melodijos** – vaikai dainuoja vienbalses dainas platesniu diapazonu, tiksliau intonuodami.
- **Kanoninis dainavimas** – trumpas daineles atlieka kanonu, lavindami savo ir draugų dainavimo įgūdžius.
- **Balso eksperimentai** – tyrinėja balso skambėjimo ypatumus dainuodami su žodžiais ir be jų, žaisdami vokalinius žaidimus.
- **Dainavimas solo ir ansamblyje** – vaikai dainuoja oktavos ribose solo, ansamblyje ir grupėje, lavindami intonacijos bei artikuliacijos tikslumą.

Instrumentinis muzikavimas

- **Melodinių instrumentų pažinimas** – groja vaikiškais instrumentais 2–3 garsų melodijas, mokydamiesi jų struktūros.
- **Kolektyvinis muzikavimas** – pritaria suaugusiojo grojimui, dalyvauja muzikiniuose orkestruose, seka dirigento gestus ir mokosi kolektyviai pradėti bei baigti kūrinį.
- **Improvizacija su muzikos instrumentais** – spontaniškai kuria melodijas trumpam tekstui ar paveikslui.
- **Muzikiniai dialogai** – žaidžia muzikinius dialogus, kuria judesius kontrastingo pobūdžio muzikai.

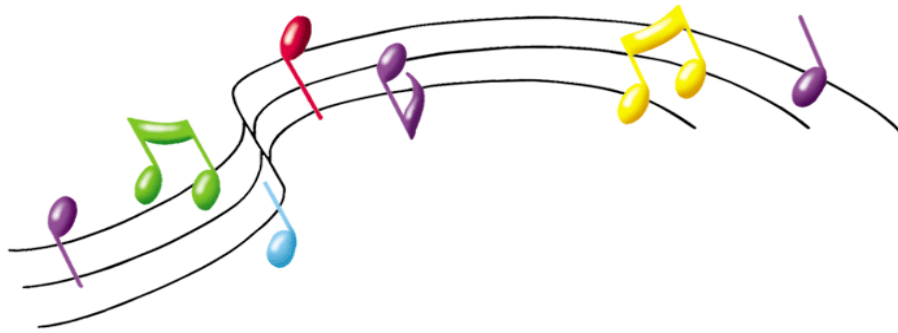
Šokio ir judesių lavinimas

- **Sudėtingesni rateliai** – šoka tiltelių, grandinėlių ratelius ir natūralių judesių šokius.
- **Judesių įvairinimas** – lavina sudėtingesnius šokio žingsnius (paprastasis, aukštas bėgamasis, smulkus bėgamasis).
- **Šokio improvizacija** – spontaniškai kuria septynių-aštuonių natūralių judesių seką, perteikdamas siužetą ar pasirinktos nuotaikos elementus.

Socialinis aspektas

- **Kolektyvinis muzikavimas** – dalyvauja koncertinėse veiklose, išmoksta sceninės kultūros pagrindų.
- **Muzikos pažinimas** – klausosi kompozitorių ir liaudies muzikos kūrinių, atpažįsta liaudiškos muzikos stilišką, įvardija kai kuriuos klausytų kūrinių autorius.
- **Kūrybinė laisvė** – eksperimentuoja su gamtos daiktais (akmenukais, lazdelėmis, kriauklytėmis, riešutais), naudodami juos kaip muzikos instrumentus.
- **Muzikinė improvizacija** – kuria ritmus ir melodijas dainoms, improvizuoja pagal savo sugalvotą ar suaugusiojo pasiūlytą temą.

STEAM integracija į muzikinį ugdymą

STEAM (Mokslas, Technologijos, Inžinerija, Menas ir Matematika) metodas suteikia papildomą sluoksnį muzikiniam ugdymui ir padeda vaikams suprasti muzikos ryšį su kitomis disciplinomis.

- **Matematika ir ritmas:** per ritminius žaidimus vaikai išmoksta matematikos pagrindų – skaičiavimo, proporcijų, sekų suvokimo.
- **Mokslas ir garsas:** eksperimentai su garsais leidžia vaikams tyrinėti akustiką, garso bangas ir rezonansą.
- **Technologijos ir muzika:** naudojant skaitmenines priemones, vaikai gali kurti muziką, tyrinėti elektroninius garsus ir mokytis muzikos programavimo pagrindų.
- **Inžinerija ir instrumentų kūrimas:** vaikai gali konstruoti paprastus instrumentus, suprasti jų veikimo principus ir tyrinėti garsų generavimą.
- **Meninė saviraiška:** per muziką vaikai mokosi išreikšti emocijas, kurti muzikinius pasakojimus ir jungti skirtingas meno formas.

Muzikinio ugdymo programa praturtinta žaidimu ir STEAM metodais tampa ne tik interaktyvi, bet ir ugdanti įvairius vaikų gebėjimus, integruojant juos į platesnį ugdymo(si) kontekstą. Tai leidžia vaikams atrasti muziką per tyrinėjimą, eksperimentavimą ir kūrybiškumą.

Muzikinio ugdymo(si) programos savitumas

Ši ankstyvojo, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų muzikinio ugdymo(si) programa „Skambantys taškeliai“ išsiskiria holistiniu ir daugiasluoksniu požiūriu, kuris atskleidžia ne tik

muzikos integraciją į vaiko natūralią tyrinėjimo, saviraiškos ir socialinę kasdienybę, bet ir įtraukia STEAM veiklas, kurios suteikia vaikams galimybę pažinti muziką visapusiškai.

Programoje akcentuojamas sensorinis, emocinis ir intelektinis muzikos poveikis, leidžiantis vaikams per įvairias aktyvaus įsitraukimo į veiklas formas muziką patirti, suprasti ir kurti. Ypatingas dėmesys skiriamas lietuvių liaudies muzikai ir jos panaudojimui, ugdant vaikų kultūrinį identitetą ir estetinius pojūčius.

Ši programa suteikia vaikams tvirtus muzikinio suvokimo pagrindus, skatina emocinę saviraišką, kūrybiškumą, intelektinį augimą, socialinę vystymąsi, o taip pat padeda jiems atrasti muziką kaip gyvą, dinamišką ir įtraukiantį ugdymo(si) procesą.